

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2016/1919

av den 26 oktober 2016

om rättshjälp för misstänkta och tilltalade i straffrättsliga förfaranden och för eftersökta personer i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 82.2 b,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Syftet med detta direktiv är att se till att rätten till tillgång till en försvarare som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/48/EU ⁽³⁾ faktiskt kan utövas, genom att misstänkta och tilltalade i straffrättsliga förfaranden och eftersökta personer som är föremål för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder enligt rådets rambeslut 2002/584/RIF ⁽⁴⁾ (nedan kallade *eftersökta personer*) får tillgång till bistånd från en försvarare som finansieras av medlemsstaterna.
- (2) Genom att fastställa gemensamma minimiregler om rätten till rättshjälp för misstänkta, tilltalade och eftersökta personer syftar detta direktiv till att stärka medlemsstaternas förtroende för varandras straffrättsliga system och därigenom till att förbättra ömsesidigt erkännande av straffrättsliga avgöranden.
- (3) I artikel 47 tredje stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*), artikel 6.3 c i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad *Europakonventionen*) och artikel 14.3 d i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (nedan kallad *ICCPR-konventionen*) garanteras rätten till rättshjälp i straffrättsliga förfaranden i enlighet med de villkor som fastställs i de bestämmelserna. Stadgan har samma rättsliga värde som fördragen, och medlemsstaterna är parter i Europakonventionen och ICCPR-konventionen. Erfarenheten har dock visat att detta i sig inte alltid räcker för att skapa tillräckligt förtroende för andra medlemsstaters straffrättsliga system.

⁽¹⁾ EUT C 226, 16.7.2014, s. 63.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 4 oktober 2016 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 13 oktober 2016.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/48/EU av den 22 oktober 2013 om rätt till tillgång till försvarare i straffrättsliga förfaranden och förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder samt om rätt att få en tredje part underrättad vid frihetsberövande och rätt att kontakta tredje parter och konsulara myndigheter under frihetsberövandet (EUT L 294, 6.11.2013, s. 1).

⁽⁴⁾ Rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGTL 190, 18.7.2002, s. 1).

- (4) Den 30 november 2009 antog rådet en resolution om en färdplan för att stärka misstänkta eller åtalade personers processuella rättigheter vid straffrättsliga förfaranden ⁽¹⁾ (nedan kallad *färdplanen*). I färdplanen, som ska genomföras stegvis, uppmanas till antagande av åtgärder avseende rätten till översättning och tolkning (åtgärd A), rätten till information om rättigheter och om åtal (åtgärd B), rätten till juridisk rådgivning och rättshjälp (åtgärd C), rätten till kommunikation med släktingar, arbetsgivare och konsulära myndigheter (åtgärd D) och särskilda skyddsåtgärder för utsatta misstänkta eller åtalade personer (åtgärd E).
- (5) Den 11 december 2009 välkomnade Europeiska rådet färdplanen och införlivade den i *Stockholmsprogrammet – Ett öppet och säkert Europa i medborgarnas tjänst och för deras skydd* ⁽²⁾ (punkt 2.4). Europeiska rådet underströk att färdplanen inte är uttömmande och uppmanade kommissionen att undersöka behovet av en komplettering när det gäller minimiregler för processuella rättigheter för misstänkta och tilltalade samt bedöma om andra frågor, till exempel frågan om oskuldspresumtionen, behöver behandlas i syfte att förbättra samarbetet på detta område.
- (6) Hittills har fem åtgärder om processuella rättigheter i straffrättsliga förfaranden antagits enligt färdplanen, nämligen Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU ⁽³⁾, 2012/13/EU ⁽⁴⁾, 2013/48/EU, (EU) 2016/343 ⁽⁵⁾ och (EU) 2016/800 ⁽⁶⁾.
- (7) Detta direktiv avser den andra delen av åtgärd C i färdplanen, som handlar om rättshjälp.
- (8) Rättshjälp bör täcka försvarskostnaderna för misstänkta, tilltalade och eftersökta personer. Vid beviljandet av rättshjälp bör medlemsstaternas behöriga myndigheter kunna kräva att misstänkta, tilltalade eller eftersökta personer bär en del av kostnaderna själva, beroende på deras ekonomiska resurser.
- (9) Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 6 i direktiv (EU) 2016/800 bör detta direktiv inte tillämpas när misstänkta eller tilltalade, eller eftersökta personer har avstått från sin rätt till tillgång till försvarare i enlighet med artikel 9 eller artikel 10.3 i direktiv 2013/48/EU och inte har återkallat sitt avstående, eller när en medlemsstat tillämpar de tillfälliga undantagen i enlighet med artikel 3.5 eller 3.6 i direktiv 2013/48/EU, så länge som de undantagssituationerna varar.
- (10) Om en person som ursprungligen inte var misstänkt eller tilltalad, till exempel ett vittne, blir misstänkt eller tilltalad, bör den personen ha rätt att inte vittna mot sig själv och har rätt att tåga, i enlighet med unionsrätten och Europakonventionen såsom dessa tolkas av Europeiska unionens domstol (nedan kallad *domstolen*) och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (nedan kallad *Europadomstolen*). I detta direktiv hänvisas därför uttryckligen till den situation där en sådan person blir misstänkt eller tilltalad under polisförhör eller förhör som genomförs av någon annan brottsbekämpande myndighet inom ramen för straffrättsliga förfaranden. Om en annan person än en misstänkt eller tilltalad blir misstänkt eller tilltalad under ett sådant förhör bör förhöret omedelbart avbrytas. Det bör dock vara möjligt att återuppta förhöret om den berörda personen har gjorts medveten om att han eller hon har blivit misstänkt eller tilltalad och vederbörande till fullo kan utöva de rättigheter som föreskrivs i detta direktiv.
- (11) I vissa medlemsstater har andra myndigheter än en domstol med behörighet i brottmål behörighet att utdöma andra påföljder än frihetsberövande för relativt sett mindre förseelser. Det kan exempelvis handla om trafikförseelser som begås i stor omfattning och som kan fastställas vid en poliskontroll. I sådana situationer vore det orimligt att begära att de behöriga myndigheterna ska säkerställa samtliga rättigheter enligt detta direktiv. Om en medlemsstats lagstiftning föreskriver att en påföljd för mindre förseelser kan åläggas av en sådan myndighet, och där en sådan påföljd kan överklagas till en domstol med behörighet i brottmål eller där saken kan hänskjutas till en sådan, bör detta direktiv tillämpas endast på förfarandet vid den domstolen till följd av ett sådant överklagande eller hänskjutande.

⁽¹⁾ EUT C 295, 4.12.2009, s. 1.

⁽²⁾ EUT C 115, 4.5.2010, s. 1.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU av den 20 oktober 2010 om rätt till tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 280, 26.10.2010, s. 1).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 142, 1.6.2012, s. 1).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/343 av den 9 mars 2016 om förstärkning av vissa aspekter av oskuldspresumtionen och av rätten att närvara vid rättegången i straffrättsliga förfaranden (EUT L 65, 11.3.2016, s. 1).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/800 av den 11 maj 2016 om rättssäkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden (EUT L 132, 21.5.2016, s. 1).

- (12) I några medlemsstater anses vissa mindre förseelser, särskilt mindre trafikförseelser, mindre förseelser mot kommunala föreskrifter och mindre förseelser mot allmän ordning vara brott. I sådana situationer vore det orimligt att begära att de behöriga myndigheterna ska säkerställa samtliga rättigheter enligt detta direktiv. Om det i en medlemsstats lagstiftning föreskrivs att frihetsberövande inte får utdömas som påföljd för mindre förseelser bör detta direktiv tillämpas endast på förfaranden vid en domstol med behörighet i brottmål.
- (13) Vid tillämpningen av detta direktiv på mindre förseelser gäller de villkor som fastställs i detta direktiv. Medlemsstaterna bör kunna utföra en ekonomisk prövning, en behovsprövning eller bådadera för att avgöra om rättshjälp måste beviljas. Under förutsättning att det är förenligt med rätten till en rättvis rättegång kan det anses att behovskriteriet inte är uppfyllt när det gäller vissa mindre förseelser.
- (14) Tillämpningsområdet för detta direktiv med avseende på vissa mindre förseelser bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter enligt Europakonventionen att säkerställa rätten till en rättvis rättegång, inbegripet rätten till bistånd från en försvarare.
- (15) Under förutsättning att det är förenligt med rätten till en rättvis rättegång utgör följande situationer inte ett frihetsberövande i den mening som avses i detta direktiv: Fastställande av den misstänktes eller tilltalades identitet, beslut huruvida en förundersökning bör inledas, kontroll av vapeninnehav eller andra liknande säkerhetsfrågor, genomförande av andra utrednings- eller bevisupptagningsåtgärder än de som det specifikt hänvisas till i detta direktiv, såsom kroppsundersökningar, fysiska undersökningar, blod- eller alkoholprov eller liknande prov, eller fotografering eller upptagande av fingeravtryck samt åtgärder för att få den misstänkte eller tilltalade att inställa sig inför en behörig myndighet i enlighet med nationell rätt.
- (16) I detta direktiv fastställs minimiregler. Medlemsstaterna bör ha möjlighet att bevilja rättshjälp i situationer som inte omfattas av detta direktiv, till exempel när andra utrednings- eller bevisupptagningsåtgärder än de som det specifikt hänvisas till i detta direktiv genomförs.
- (17) I enlighet med artikel 6.3 c i Europakonventionen har misstänkta och tilltalade som saknar tillräckliga medel för att betala för bistånd från en försvarare rätt till rättshjälp om rättvisans intresse så fordrar. Denna minimiregel tillåter medlemsstaterna att utföra en ekonomisk prövning, en behovsprövning eller bådadera. Tillämpningen av dessa prövningar bör inte innebära en begränsning av eller ett avsteg från de rättigheter och rättssäkerhetsgarantier som säkerställs enligt stadgan och Europakonventionen, såsom dessa tolkas av domstolen och Europadomstolen.
- (18) Medlemsstaterna bör besluta om praktiska arrangemang för tillhandahållande av rättshjälp. I dessa arrangemang kan det fastställas att rättshjälp beviljas på begäran av en misstänkt, en tilltalad eller en eftersökt person. Med tanke på de särskilda behoven för utsatta personer, bör dock inte en sådan begäran vara ett materiellt villkor för beviljande av rättshjälp.
- (19) De behöriga myndigheterna bör bevilja rättshjälp utan onödigt dröjsmål, dock senast innan polisen, en annan brottsbekämpande myndighet eller en rättslig myndighet genomför något förhör med den berörda personen, eller före genomförandet av de särskilda utrednings- eller bevisupptagningsåtgärder som avses i detta direktiv. Om de behöriga myndigheterna inte kan göra detta bör de åtminstone bevilja akut eller provisorisk rättshjälp innan ett sådant förhör eller sådana utrednings- eller bevisupptagningsåtgärder genomförs.
- (20) Med tanke på hur speciellt förfarandet i samband med en europeisk arresteringsorder är, bör tolkningen av de bestämmelser i detta direktiv som uteslutande hänför sig till eftersökta personer beakta detta och bör inte på något sätt inverka på tolkningen av de andra bestämmelserna i detta direktiv.
- (21) Eftersökta personer bör ha rätt till rättshjälp i den verkställande medlemsstaten. Dessutom bör eftersökta personer som är föremål för ett förfarande i samband med en europeisk arresteringsorder för lagföring, och som utövar sin rätt att utse en försvarare i den utfärdande medlemsstaten i enlighet med direktiv 2013/48/EU, ha rätt till rättshjälp i den medlemsstaten vad avser sådant förfarande i den verkställande medlemsstaten, i den mån rättshjälp är nödvändig för att säkerställa en faktisk möjlighet att få sin sak prövad inför domstol, såsom föreskrivs i artikel 47 i stadgan. Detta är fallet när försvararen i den verkställande medlemsstaten inte kan utföra sina arbetsuppgifter med avseende på verkställandet av en europeisk arresteringsorder på ett ändamålsenligt och effektivt sätt utan bistånd från en försvarare i den utfärdande medlemsstaten. Alla beslut om beviljande av rättshjälp i den utfärdande medlemsstaten bör fattas av den myndighet som är behörig att fatta ett sådant beslut i den medlemsstaten, på grundval av kriterier som fastställs av den medlemsstaten vid genomförandet av detta direktiv.

- (22) För att se till att eftersökta personer har faktisk tillgång till försvarare bör medlemsstaterna ge eftersökta personer rätt till rättshjälp fram till dess att överlämnande sker, eller fram till dess att beslutet att inte överlämna har fått laga kraft.
- (23) Vid genomförandet av detta direktiv bör medlemsstaterna säkerställa respekten för den grundläggande rätten till rättshjälp enligt stadgan och Europakonventionen. I samband med detta bör de respektera Förenta nationernas principer och riktlinjer för tillgång till rättshjälp i straffrättsliga system.
- (24) Utan att det påverkar bestämmelser i nationell rätt om krav på försvarares närvaro bör en behörig myndighet utan onödigt dröjsmål besluta huruvida rättshjälp ska beviljas. Den behöriga myndigheten bör vara en oberoende myndighet som är behörig att fatta beslut om beviljande av rättshjälp eller en domstol, inbegripet en domare. I brådskande fall bör dock även tillfällig medverkan av polis och åklagare vara möjlig i den mån detta är nödvändigt för beviljande av rättshjälp i tid.
- (25) Om rättshjälp har beviljats en misstänkt, en tilltalad eller en eftersökt person är ett sätt att se till att den blir verkningsfull och kvalitativt att främja kontinuerlig tillgång till juridiskt ombud för vederbörande. I detta hänseende bör medlemsstaterna främja kontinuerlig tillgång till juridiskt ombud under hela det straffrättsliga förfarandet, samt – i tillämpliga fall – förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder.
- (26) Lämplig fortbildning bör anordnas för personal som är delaktig i att fatta beslut om rättshjälp i straffrättsliga förfaranden och i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder. Medlemsstaterna bör, utan att det påverkar rättsväsendets oberoende eller olikheterna i rättsväsendets uppbyggnad i de olika medlemsstaterna, begära att de som ansvarar för fortbildning av domare tillhandahåller domstolar och domare som fattar beslut om beviljande av rättshjälp sådan fortbildning.
- (27) I enlighet med principen om unionsrättens ändamålsenliga verkan bör medlemsstaterna införa lämpliga och effektiva rättsmedel i fall av en överträdelse av en rättighet som enskilda har enligt unionsrätten. Ett effektivt rättsmedel bör vara tillgängligt om rätten till rättshjälp har urholkats eller om tillhandahållandet av rättshjälp försenats eller helt eller delvis har nekats.
- (28) För att övervaka och utvärdera om detta direktiv fungerar på ett effektivt sätt är det nödvändigt att samla in relevanta uppgifter, från tillgängliga data, om genomförandet av de rättigheter som anges i detta direktiv. Sådana uppgifter omfattar, om möjligt, antalet ansökningar om rättshjälp i straffrättsliga förfaranden och förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder där den berörda medlemsstaten fungerat som utfärdande eller verkställande medlemsstat, det antal fall där rättshjälp har beviljats samt det antal fall där en begäran om rättshjälp har avslagits. Uppgifter om kostnaderna för att tillhandahålla misstänkta eller tilltalade personer och eftersökta personer rättshjälp bör också samlas in, i mån av möjlighet.
- (29) Detta direktiv bör tillämpas på misstänkta, tilltalade och eftersökta personer oavsett deras rättsliga ställning, medborgarskap eller nationalitet. Medlemsstaterna bör respektera och garantera de rättigheter som anges i detta direktiv utan någon diskriminering på grund av ras, hudfärg, kön, sexuell läggning, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationalitet, etniskt eller socialt ursprung, förmögenhet, funktionsnedsättning eller börd. Detta direktiv upprätthåller de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i stadgan och Europakonventionen, inbegripet förbudet mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling, rätten till frihet och säkerhet, respekten för privatlivet och familjelivet, rätten till personlig integritet, barnets rättigheter, integrering av personer med funktionsnedsättning, rätten till ett effektivt rättsmedel och rätten till en rättvis rättegång, oskuldspresumtionen och rätten till försvar. Detta direktiv bör genomföras i enlighet med dessa rättigheter och principer.
- (30) I detta direktiv fastställs minimiregler. Medlemsstaterna bör kunna utvidga de rättigheter som fastställs i detta direktiv för att därigenom föreskriva en högre skyddsnivå. En sådan högre skyddsnivå bör inte utgöra något hinder för det ömsesidiga erkännande av rättsliga avgöranden som minimireglerna är avsedda att underlätta. Skyddsnivån som tillhandahålls av medlemsstaterna bör aldrig understiga de normer som anges i stadgan eller Europakonventionen, så som dessa tolkas av domstolen och Europadomstolen.
- (31) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att fastställa gemensamma minimiregler rörande misstänkta, tilltalade och eftersökta personers rätt till rättshjälp, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

- (32) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar dessa medlemsstater inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämpligt på dem.
- (33) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte

1. Detta direktiv föreskriver gemensamma minimiregler om rätt till rättshjälp för
 - a) misstänkta och tilltalade i straffrättsliga förfaranden, och
 - b) eftersökta personer som är föremål för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder enligt rambeslut 2002/584/RIF (nedan kallade *eftersökta personer*).
2. Detta direktiv kompletterar direktiven 2013/48/EU och (EU) 2016/800. Ingenting i detta direktiv ska tolkas som en begränsning av de rättigheter som föreskrivs i de direktiven.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv tillämpas på misstänkta och tilltalade i straffrättsliga förfaranden, som har rätt till tillgång till försvarare enligt direktiv 2013/48/EU, och som
 - a) är frihetsberövade,
 - b) enligt unionsrätten eller nationell rätt ska bistås av en försvarare, eller
 - c) måste eller tillåts närvara vid en utrednings- eller bevisupptagningsåtgärd som minst omfattar följande:
 - i) Vittneskonfrontationer.
 - ii) Konfrontationsförhör.
 - iii) Rekonstruktioner.
2. Detta direktiv tillämpas också, efter gripandet i den verkställande medlemsstaten, på eftersökta personer som har rätt till tillgång till försvarare enligt direktiv 2013/48/EU.
3. Detta direktiv tillämpas också, på samma villkor som anges i punkt 1, på personer som ursprungligen inte var misstänkta eller tilltalade men som blir misstänkta eller tilltalade under polisförhör eller förhör som genomförs av någon annan brottsbekämpande myndighet.
4. Utan att det påverkar rätten till en rättvis rättegång ska, när det gäller mindre förseelser,
 - a) om en medlemsstats lagstiftning föreskriver att en påföljd kan åläggas av en annan myndighet än en domstol med behörighet i brottmål och att en sådan påföljd kan överklagas eller hänskjutas till en sådan domstol, eller
 - b) om frihetsberövande inte kan utdömas som påföljd,detta direktiv endast gälla förfaranden vid en domstol med behörighet i brottmål.

Detta direktiv tillämpas under alla omständigheter när ett beslut om häktning fattas, liksom under häktningstiden, i varje skede av förfarandet fram till dess att förfarandet avslutas.

*Artikel 3***Definition**

I detta direktiv avses med *rättshjälp* en medlemsstats finansiering av rättsligt bistånd från en försvarare för att möjliggöra att rätten till tillgång till en försvarare ska kunna utövas.

*Artikel 4***Rättshjälp i straffrättsliga förfaranden**

1. Medlemsstaterna ska se till att misstänkta och tilltalade som saknar tillräckliga medel för att betala för bistånd från en försvarare har rätt till rättshjälp, när rättvisans intresse så fordrar.
2. Medlemsstaterna får utföra en ekonomisk prövning, en behovsprövning eller bådadera för att avgöra om rättshjälp ska beviljas i enlighet med punkt 1.
3. När en medlemsstat gör en ekonomisk prövning ska den beakta alla relevanta och objektiva faktorer, såsom den berörda personens inkomst, kapital och familjesituation, kostnaderna för bistånd från en försvarare samt levnadsstandarden i den medlemsstaten, för att avgöra huruvida, i enlighet med de tillämpliga kriterierna i den medlemsstaten, en misstänkt eller tilltalad saknar tillräckliga medel för att betala för bistånd från en försvarare.
4. När en medlemsstat gör en behovsprövning ska den beakta hur allvarligt brottet är, hur komplicerat ärendet är och hur sträng påföljd som kan förväntas i det enskilda fallet, för att avgöra huruvida det ligger i rättvisans intresse att rättshjälp beviljas. Under alla omständigheter ska behovskriteriet anses vara uppfyllt i följande situationer:
 - a) När en misstänkt eller tilltalad ställs inför en behörig domstol eller domare för beslut om häktning under alla skeden av förfarandet inom tillämpningsområdet för detta direktiv.
 - b) Under häktningstiden.
5. Medlemsstaterna ska se till att rättshjälp beviljas utan onödigt dröjsmål, dock senast före polisförhör, förhör av någon annan brottsbekämpande myndighet eller av en rättslig myndighet, eller före genomförandet av de utrednings- eller bevisupptagningsåtgärder som avses i artikel 2.1 c.
6. Rättshjälp ska beviljas endast för de straffrättsliga förfaranden där den berörda personen är misstänkt eller tilltalad för ett brott.

*Artikel 5***Rättshjälp i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder**

1. Den verkställande medlemsstaten ska se till att eftersökta personer har rätt till rättshjälp från det att de grips med anledning av en europeisk arresteringsorder fram till dess att överlämnande sker eller, fram till dess att beslutet att inte överlämna dem har fått laga kraft.
2. Den utfärdande medlemsstaten ska se till att eftersökta personer som är föremål för ett förfarande i samband med en europeisk arresteringsorder för lagföring och som utövar sin rätt att utse en försvarare i den utfärdande medlemsstaten för att bistå försvararen i den verkställande medlemsstaten i enlighet med artikel 10.4 och 10.5 i direktiv 2013/48/EU har rätt till rättshjälp i den utfärdande medlemsstaten vad avser ett sådant förfarande i den verkställande medlemsstaten, i den mån rättshjälp är nödvändig för att säkerställa den faktiska tillgången till rättslig prövning.
3. Rätten till rättshjälp enligt punkterna 1 och 2 får göras till föremål för en ekonomisk prövning i enlighet med artikel 4.3, som ska gälla i tillämpliga delar.

*Artikel 6***Beslut avseende beviljande av rättshjälp**

1. Beslut huruvida rättshjälp ska beviljas, liksom om förordnande av försvarare, ska fattas utan onödigt dröjsmål av en behörig myndighet. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att se till att den behöriga myndigheten fattar sina beslut omsorgsfullt och att rätten till försvar respekteras.
2. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att misstänkta, tilltalade och eftersökta personer skriftligen informeras om att deras ansökan om rättshjälp helt eller delvis har avslagits.

*Artikel 7***Kvaliteten på rättshjälp och fortbildning**

1. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder, även med avseende på finansieringen, för att se till att
 - a) det finns ett effektivt system för rättshjälp av tillräcklig kvalitet, och
 - b) de tjänster som utförs inom ramen för rättshjälp håller en kvalitet som är tillräcklig för att säkerställa ett rättvist förfarande, med vederbörlig hänsyn till juristkårens oberoende.
2. Medlemsstaterna ska se till att lämplig fortbildning anordnas för personal som är delaktig i beslutsfattandet om rättshjälp i straffrättsliga förfaranden och i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder.
3. Med vederbörlig hänsyn till juristkårens oberoende och till rollen för dem som är ansvariga för fortbildning av försvarare ska medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att främja tillhandahållandet av lämplig fortbildning för försvarare som tillhandahåller tjänster för rättshjälp.
4. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att misstänkta, tilltalade och eftersökta personer har rätt att på begäran få den försvarare som de tilldelats ersatt, om de särskilda omständigheterna motiverar det.

*Artikel 8***Rättsmedel**

Medlemsstaterna ska se till att misstänkta, tilltalade och eftersökta personer har tillgång till ett effektivt rättsmedel enligt nationell rätt om rättigheterna enligt detta direktiv har åsidosatts.

*Artikel 9***Utsatta personer**

Medlemsstaterna ska säkerställa att hänsyn tas till utsatta misstänkta, tilltalades och eftersökta personers särskilda behov vid genomförandet av detta direktiv.

*Artikel 10***Tillhandahållande av uppgifter och rapportering**

1. Senast den 25 maj 2021 och därefter vart tredje år ska medlemsstaterna till kommissionen översända tillgängliga uppgifter som visar hur de rättigheter som fastställs i detta direktiv har genomförts.
2. Senast den 25 maj 2022 och därefter vart tredje år ska kommissionen lägga fram en rapport om genomförandet av detta direktiv för Europaparlamentet och rådet. I sin rapport ska kommissionen bedöma tillämpningen av detta direktiv när det gäller rätten till rättshjälp i straffrättsliga förfaranden och i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder.

*Artikel 11***Bevarande av skyddsnivån**

Ingenting i detta direktiv ska ses som en begränsning av eller ett avsteg från rättigheter och rättssäkerhetsgarantier som säkerställs enligt stadgan, Europakonventionen eller andra relevanta bestämmelser i internationell rätt eller i medlemsstaternas lagstiftning som erbjuder en högre skyddsnivå.

*Artikel 12***Införlivande**

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 25 maj 2019. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

*Artikel 13***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

*Artikel 14***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdat i Strasbourg den 26 oktober 2016.

På Europaparlamentets vägnar

M. SCHULZ

Ordförande

På rådets vägnar

I. LESAY

Ordförande
